

УДК 785.7:78.071.1Іванько(477.51)«19/20»

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-14>**Ірина ЦЕПУХ**

аспірантка Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, викладач-методист, голова предметно-циклової комісії «Фортепіано та концертмейстерство», старший викладач кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)», Комунальний заклад вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського», вул. Івана Мазепи, 15, м. Київ, Україна, 01601
ORCID: 0000-0003-1122-3122

Бібліографічний опис статті: Цепух, І. (2024). Камерно-інструментальна музика композиторської школи Чернігівського регіону України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття: на прикладі доробку Олександра Іванька. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 106–120, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-14>

КАМЕРНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА МУЗИКА КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ШКОЛИ ЧЕРНІГІВСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХХ – ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ ХХІ СТОЛІТТЯ: НА ПРИКЛАДІ ДОРОбКУ ОЛЕКСАНДРА ІВАНЬКА

Мета роботи – дослідити камерно-інструментальний доробок сучасного українського композитора Чернігівського регіону України Олександра Іванька та розглянути його в контексті мистецтвознавчого дискурсу України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. **Методологія** дослідження спирається на джерелознавчий, системно-аналітичний та теоретичний методи. **Наукова новизна** полягає у тому, що в статті вперше в контексті українського музикознавства розглядається камерно-інструментальна музика митців Чернігівської композиторської школи кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття на прикладі доробку Олександра Іванька. Продемонстровано помітне зростання зацікавленості творчістю митця, зокрема в педагогічній та виконавській практиках. Обґрунтовується, що камерно-інструментальне надбання сучасного композитора Чернігівщини залишається маловідомим для національної мистецької спільноти і є нині актуальним і потребує проведення подальших досліджень і презентацій. **Висновки.** Внаслідок наукової розвідки досліджено камерно-інструментальний доробок сучасного українського композитора Чернігівського регіону України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття Олександра Іванька. На основі проведеного аналізу камерно-інструментальних творів діяча (Скрипковий концерт *g-moll* та Концертино *F-dur* для флейти та фортепіано), розкрито хронологію написання та історію створення митцем камерно-інструментальних творів для ансамблевого музикування з урізноманітненням варіантів його складу: цикл п'єс «Монастирські візерунки», що складається з трьох творів («Відлуння давнини», «Світло крізь скло», «Старовинні вітражі»); інструментальний твір «Містерія», написаний для двох цимбал, ударних та контрабасу; інструментальний твір «Феєрія» для труби та фортепіано. Актуалізовано інноваційні індивідуальні художні та формотворчі рішення композиторської техніки Олександра Іванька в аспекті інструментальної версійності. Встановлено, що досліджені твори сучасника композиторської школи Чернігівського регіону України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття формують новий погляд щодо камерно-інструментального жанру, мають цікаві рішення мовно-стильової, змістовно-виражальної моделі побудови музичної тканини, тож не мають залишатися поза увагою мистецької спільноти.

Ключові слова: камерно-інструментальна музика, Чернігівська композиторська школа, інноваційний репертуар, виконавство, музичне мистецтво Чернігівського регіону України, український сучасний композитор, Олександр Іванько, кінець ХХ – перша чверть ХХІ століття.

Ірина ТСЕПУХ

Graduate Student, National Academy of Managers of Culture and Arts, teacher-methodologist, head of the subject-cycle commission “Piano and concertmastering”, senior teacher of the department “Instrumental performance (by types)”, Municipal Institution of Higher Education of the Kyiv Regional Council “Pavel Chubynsky Academy of Arts”, 15 Ivana Mazepa str., Kyiv, Ukraine, 01601
ORCID: 0000-0003-1122-3122

To cite this article: Tsepukh, I. (2024). Kamerno-instrumentalna muzyka kompozytorskoj shkoly Chernihivskoho rehionu Ukrainy kintsia XX – pershoi chverti XXI stolittia: na prykladi dorobku Oleksandra Ivanka [Chamber-instrumental music of the composing school of the Chernihiv region of Ukraine at the end

of the 20th – first quarter of the 21st century: on the example of the works of Oleksandr Ivanko]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 106–120, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-14>

CHAMBER AND INSTRUMENTAL MUSIC OF THE COMPOSING SCHOOL OF THE CHERNIHIV REGION OF UKRAINE AT THE END OF THE 20TH – FIRST QUARTER OF THE 21ST CENTURY: ON THE EXAMPLE OF THE WORKS OF OLEKSANDR IVANKO

The purpose of the work is to investigate the chamber-instrumental work of the modern Ukrainian composer of the Chernihiv region of Ukraine, Oleksandr Ivanko, and consider it in the context of the art history discourse of Ukraine at the end of the 20th – the first quarter of the 21st century. The research methodology is based on source science, system-analytical and theoretical methods. The scientific novelty lies in the fact that, for the first time in the context of Ukrainian musicology, the article examines the chamber-instrumental music of the artists of the Chernihiv School of Composers of the end of the 20th – the first quarter of the 21st century, using the example of Oleksandr Ivanko work. A noticeable increase in interest in the artist's work, particularly in pedagogical and performing practices, has been demonstrated. It is substantiated that the chamber-instrumental property of the modern composer of Chernihiv Oblast remains little-known to the national artistic community and is currently relevant and requires further research and presentations. Conclusions. As a result of scientific investigation, the chamber-instrumental work of the modern Ukrainian composer of the Chernihiv region of Ukraine at the end of the 20th – the first quarter of the 21st century Oleksandr Ivanko was investigated. Based on the analysis of the artist's chamber-instrumental works (Violin Concerto in g-moll and Concertino in F-dur for flute and piano), the chronology of writing and the history of the artist's creation of chamber-instrumental works for ensemble music making with a variety of variants of its composition are revealed: a cycle of plays «Monastery Patterns», consisting of three works («Echoes of Antiquity», «Light through Glass», «Ancient Stained Glass»); the instrumental piece «Mystery», written for two cymbals, drums and double bass; instrumental piece «Extravaganza» for trumpet and piano. The innovative individual artistic and form-creating solutions of Oleksandr Ivanko compositional technique have been updated in the aspect of instrumental versioning. It has been established that the researched works of a contemporary of the composer school of the Chernihiv region of Ukraine at the end of the 20th – the first quarter of the 21st century form a new perspective on the chamber-instrumental genre, have interesting solutions to the language-stylistic, content-expressive model of building a musical fabric, so they should not remain outside the attention of the artistic community.

Key words: chamber-instrumental music, Chernihiv School of Composers, innovative repertoire, performance, musical art of the Chernihiv region of Ukraine, Ukrainian modern composer, Oleksandr Ivanko, the end of the 20th – the first quarter of the 21st century.

Актуальність проблеми. Спеціальна підготовка кваліфікованого піаніста передбачає включення до навчального плану мистецького закладу дисципліни «Камерний ансамбль». Професійна діяльність музикантів, що викладають вищезгадану дисципліну пов'язана з інтенсивним пошуком новітнього камерно-ансамблевого репертуару. На часі актуальними є наукові дослідження, що стосуються вивчення регіональної культури України, зокрема ті, що вивчають творчість сучасних композиторів та їх вплив на історичний контент жанру камерно-інструментального жанру. Зважаючи на те, що творчість сучасного українського композитора Чернігівщини Олександра Іванька, набуває популярності у багатьох регіонах України та за її кордонами, розгляд і висвітлення його творчого доробку, зокрема, камерно-інструментальної музики та її інноваційності, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчаючи мистецтвознавчий дискурс щодо камерно-інструментального мистецтва України, спостерігаємо зацікавленість щодо цього

питання з боку наукової спільноти. Серед таких розвідок – праці Анастасії Кравченко, Вікторії Даценко, Людмили Повзун, Олександрі Рукомоїнікової, Олексія Рябініна, Світлани Садовенко та інших.

Приміром, науковиця Анастасія Кравченко, піднімаючи питання естетосфери камерно-ансамблевого жанру в аспекті виконавської практики, слушно зазначає, що його функціонування набуває популярності та розширення, оскільки уможливорює оновлення культурно-історичної пам'яті, сприяє збереженню традиційних моделей ансамблевого музикування та тяжіє до апробацій в умовах сучасних концертних локацій (Кравченко, 2018, с. 47).

Людмила Повзун зауважує, що інструментально-ансамблева культура інтенсивно осмислюється крізь призму регіональної проблематики. Дослідницею підкреслюється його мистецтвознавчий, історичний, культурологічний аспекти, які чинять суттєвий позитивний вплив на українську національну культуру в цілому. Сучасна камералістика транслює сві-

тоглядні позиції митців виконавського мистецтва засобами інтенсивного зростання камерно-інструментальних педагогічних шкіл у різних регіонах держави (Повзун, 2016, с. 123–127).

Олександра Рукомойнікова та Олексій Рябін, досліджуючи жанр камерно-інструментальної музики в аспекті українських національних традицій та історичного генома наголошують, що українські композитори засобами поєднання самобутнього стилю композиторського письма, впливу сучасних зарубіжних тенденцій, прагненню наслідувати європейській харизмі утворюють народну україніку (Рукомойнікова; Рябін, 2023, с. 99–104).

Вікторія Даценко, вивчаючи тематику творчої індивідуальності композитора, ділиться спостереженнями, про те, що на початку XXI століття все частіше відбуваються персонілогічні мистецтвознавчі студії, в яких постає композитора обговорюється в контексті інноваційних детермінант його власної творчості, оскільки саме митець формує сенс музичного мистецтва і кодує смисли у музичних звуках свого доробку (Даценко, 2021, с. 174).

Культурологиня Світлана Садовенко, досліджуючи аксіосферу народної культури, що є фактором етносу українського народу, слушно наголошує, що у сучасному світі відбувається поєднання різних моделей ідентичності, що як конструктор моделюють єдиний культурний контент, синхронізуючи хронотопи сучасності. Ідентичності відносяться кожен до свого регіону України, що робить кожен з них унікальним. Асинхронність фаз розвитку регіонів наділяє суспільство ознаками альтернативності. Різниця часових ритмів моделює метафізичну ідентичність, що забезпечує збереження та примноження цінностей та значень для майбутніх поколінь. Хронотоп формує діалог, а також єднає минулість з мірою. Завдяки такому часопросторовому перехрестю Митець зустрічається з Іншими і стає подією досвіду (Sadovenko, 2019, с. 194–208).

У наших наукових розвідках щодо вивчення сучасних імен композиторів й окреслюючи перспективи українського музичного продукту, досліджуємо життя та творчість однієї з яскравих постатей композиторської школи Чернігівського регіону України кінця XX – першої чверті XXI століття – Олександра Іванька. Для музичної спільноти відкриваємо творчість

сучасного митця, яка за останні два десятиліття набуває несамою популярності, як у різних регіонах нашої держави, так і за її кордонами. Постмодерна спадщина композитора наділена романтичним ліризмом і вирізняється полістилістикою, що в свою чергу сприяє примноженню культурної музичної традиції України (Цепух, 2023, с. 265–286).

Мета дослідження – дослідити камерно-інструментальний доробок сучасного українського композитора Чернігівського регіону України кінця XX – першої чверті XXI століття Олександра Іванька та розглянути його в контексті мистецтвознавчого дискурсу України.

Виклад основного матеріалу. Серед численних творів композитора Олександра Іванька значне місце займає камерно-інструментальна музика. Розглянемо деякі з них.

Скрипковий концерт g-moll побудовано на матеріалі сонатини № 5 g – moll для фортепіано, яка увійшла до II Розділу під назвою «Дванадцять сонатин» збірки педагогічного репертуару «Твори та ансамблі для фортепіано» (самодруку, 2016 р.).

Скрипковий переклад зроблено у 2017 році (див. рис. 1). Цитати з сонатини № 5 g-moll простежуються почергово в різних партіях.

Зазначимо, що як і два його концертино для скрипки та фортепіано у старовинному стилі e-moll (Іванько, 2005, с. 1–15) та d-moll (Іванько, 2016, с. 1–12), скрипковий концерт g-moll (Іванько, 2017, с. 1–8) – твір одночастинний, створений у формі класичного сонатного Allegro, проте значно віртуозніший і вимагає від виконавців більш професійних виконавських навичок гри в камерному ансамблі.

На відміну від сонатини №5 g-moll у скрипковому концерті g-moll, композитор змінює темп Allegretto на Allegretto moderato.

В експозиції головна партія (див. рис. 2) проводиться двічі в основній тональності гармонічного g-moll. Спочатку в партії скрипки, потім дослівно повторюється партією фортепіано, яка на відміну від скрипкової, що звучить переважно у 2-й октаві, виконується піаністом у великій та малій октавах. Композиторське рішення щодо урізноманітнення тематичного матеріалу теситурним та тембральним наповненням, за рахунок розширення спектру діапазонних можливостей, об'єднує інструментальні партії в одне ціле, сповнює доробок драматизмом та схвильованістю музичної думки.

The image shows the beginning of a musical score for Violino and Piano. The tempo is marked "Allegretto moderato". The Violino part starts with a melody in G minor, marked *mf*. The Piano part features a rhythmic accompaniment of chords in the right hand and a bass line in the left hand, marked *mp*. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4.

Рис. 1. Концертино у старовинному стилі g-moll для скрипки та фортепіано: початок експозиції

This image displays the main part of the musical score for Violino and Piano. The tempo remains "Allegretto moderato". The Violino part continues with its melodic line, marked *mf*. The Piano part consists of a complex rhythmic accompaniment with chords in the right hand and a bass line in the left hand, marked *mp*. The key signature and time signature are consistent with the previous section.

Рис. 2. О. Іванько Концертино у старовинному стилі g-moll для скрипки та фортепіано: головна партія

Олександр Іванько при створенні концертино g-moll скористався одним з правил композиторської техніки старовинного стилю – винахідливістю та фантазійністю, які знайшли відображення у ритмічних формулах твору. Прослуховування головної партії скрипкового концерту g-moll дарує відчуття перебування в ілюзії руху, що є невід'ємною частиною барочного світосприйняття.

Таке емоційне враження утворюється за рахунок поєднання специфічного ритмічному малюнку, що складається з шістнадцятих тривалостей нот та пауз в скрипковій партії та неперушного акомпанементу восьмими в партії фортепіано. Або, приміром, використання ритмічної формули «шістнадцята – четвертна з двома крапками» у лівій руці піаністичної партії, що додає уяві слухача маршової, чеканної ходи.

Історична музична специфіка барокового мовлення засобом контрастності у фактурі інструментальних партій забезпечує ефект рівноваги і відчуття злагодженості.

Олександр Іванько назвав доробок «Скрипковий концерт». Таке наймення надає партії скрипки домінуючої ролі. Проте, аналізуючи твір, робимо висновки, що партії мають рівнозначні технічні характеристики.

Сполучна партія, не порушуючи класичних традицій будови розділу експозиції, пов'язує головну партію з побічною (див. рис. 3).

Перехід відбувається за допомогою 3-х елементів: 1) в основній тональності добігає кінця думка головної теми в партії скрипаля та лівій руці партії піаніста. Вона легко впізнавана завдяки характерному ритмічному малюнку, що складається

з шістнадцятих тривалостей нот та пауз; 2) власне сам двотактовий перехід, який вводить до нової тональності, в якому відбувається модуляція; 3) нова тональність d-moll фіксується наприкінці сполучної партії звучанням доміантових акордів (A-dur) новоствореної тональності (d-moll). Перехід відбувається швидко.

Попри те, що у творах після-класичної сонатної форми, яку часто використовують у творчості композитори постмодерністи і тим самим уможливають різні співвідношення тональностей, Олександр Іванько притримується класичних законів її формування. Так, побічна партія, що сповнена ліризмом, написана в доміантовій тональності і різко контрастує по відношенню до головної партії концерту (див. рис. 4). Тема наділена вокалізованими рисами Аріозо і несе функцію утвердження нової тональності.

Витонченості додають групи нот, що записані тридцять другими тривалостями, що нагадують виписані мелодичні мелізми *gruppetto*.

В ритмічній основі фортепіанної партії відбувається укрупнення тривалостей у лівій руці піаніста до четвертних. Музичний матеріал партії фортепіано набуває значення гармонічної підтримки та ритмічної пульсації. Повторення швидких груп тридцять другими тривалостями підкреслюють значимість винайденого виразового музичного прийому композиторського письма, що прозвучав уперше у партії скрипки.

Заклучна партія Скрипкового концерту лаконічна, проте створює відчуття логічної необхідності продовження музичної форми (див. рис. 5). Тематичний матеріал партії самостійний і рельєфний.

Рис. 3. О. Іванько Концертино у старовинному стилі g-moll для скрипки та фортепіано: сполучна партія

Рис. 4. О. Іванько Концертино у старовинному стилі g-moll для скрипки та фортепіано: побічна партія

Рис. 5. О. Іванько Концертино у старовинному стилі g-moll: заключна партія

Розробка являє собою нестійкий за тонально-гармонічними характеристиками розділ, у якому досить вільно викладено матеріал попередніх партій (див. рис. 6). Структурне дроблення підсилене симбіозом вкраплення ледве впізнаваних мотивів головної, сполучної та ритмічної групи мелізматичної фігурації побічної партії. Наприкінці розробки утворю-

ється нова дуже виразна мелодична лінія, яка згодом повторюється в партії фортепіано.

За структурою музична тканина починає набувати схожість з поліфонічним перегукуванням тем експозиції і логічно впливається у репризу, яка повертає твору головну тональність g-moll. На відміну від експозиції, побічна партія проводиться в головній тональності.

Рис. 6. О. Іванько Концертино у старовинному стилі g-moll для скрипки та фортепіано: початок розробки

В доробку композитора три камерно-інструментальних творів для флейти та фортепіано. *Концертино у старовинному стилі e-moll* (Іванько, 2016, с. 1–12) та *d – moll* (Іванько, 2016, с. 1–12) для флейти та фортепіано є дослівним цитуванням двох Концертино у старовинному стилі e-moll та d-moll для скрипки та фортепіано. Партитури були перероблені з урахуванням зручності техніки виконання на флейті. Створені для одного з учнів-флейтистів, на прохання викладача ДМШ ім. А. Розумовського Бориса Гросмана.

Концертино F-dur для флейти та фортепіано (Іванько, 2016, с. 1–14) твір жартівливого характеру. Напочатку композитором зазначено темп *Scherzando* (див. рис. 7).

Проте, протягом твору темпи неодноразово змінюються, що наділяє доробок внутрішньою контрастністю тем та їх образів. В цілому твір наділений ліричними темами, сповненими гнучкими лініями мелодики. Стилїстика твору має схожість з рисами творів періоду Романтизму.

На початку твору головна партія звучить у флейти. Партія фортепіано виконує акомпануючу роль.

Проте в останній безліч коротких пасажів, які записано тридцять другими тривалостями, що робить партії нерівнозначними за технічними характеристиками. Партія фортепіано більш складніша та вимагає професійних технічних компетентностей від виконавця-піаніста.

Сполучна партія починається перегуками двох інструментальних партій (див. рис. 8). Музична мова невеликої за обсягом частина експозиції схожа за викладом на головну партію перш за все артикульованістю мотивів. Жартівливий характер зберігається за допомогою вкраплення двох стаккатованих восьмих в партії флейти та в деяких мотивах в партії фортепіано.

Побічна партія Концертино F-dur для флейти та фортепіано звучить в тональності a-moll і дуже контрастує по відношенню до мажорної головної партії твору. Відбувається зміна штрихового аспекту (див. рис. 9).

Зазначимо, що Концертино F-dur для флейти та фортепіано єдиний з творів Олександра Іванька цього жанру, в якому композитор зазначив в якому характері виконувати основні партії.

Scherzando **О.Іванько**

The image shows the beginning of the 'Scherzando' piece by O. Ivanenko. It consists of two systems of music. The first system has a Flauto part on a single staff and a Piano part on a grand staff (treble and bass clefs). The Flauto part starts with a melody in 2/4 time, marked *mp*. The Piano part starts with a rhythmic accompaniment in the right hand and a bass line in the left hand, marked *p*. The second system continues the Flauto melody and the Piano accompaniment, with the Flauto part marked with a slur and the Piano part showing more complex rhythmic patterns.

Рис. 7. О. Іванько Концертино F-dur для флейти та фортепіано: початок експозиції: головна партія

Рис. 8. О. Іванько Концертино F-dur для флейти та фортепіано: сполучна партія

Cantabile

legato

Рис. 9. О. Іванько Концертино F-dur для флейти та фортепіано: побічна партія

Так, у побічній партії знаходимо музичний термін *Cantabile*, що перекладається з італійської «наспівно» (Юцевич, 1977, с. 192) та наділяє її функцією ліричного співу. Зазначено також штрих, яким мають скористатися скрипаль та піаніст – *Legato*. Мелодичні ходи на інтервали м. 6, ч. 4, ч. 5 додають темі широти звучання.

Камерно-ансамблеве музикування передбачає організацію та дотримання певної комунікації між інструментальними партіями, що забезпечує єдину лінію художнього простору. Побічна партія схожа на суперечливий діалог, в основі якої причаїлася ідея змагання між двома інструментальними партіями: віртуозної

та фантазійної фортепіанної та філософської натхненної скрипкової, викликаючи естетичну неоднозначність.

Партію фортепіано викладено монолітними пасажами з шістнадцятих тривалостей, що по відношенню до протяжної теми звучить фоноколористично.

Заклучна партія побудована на елементах тематизму попередніх партій твору, які представлені в різних комбінаціях, але мають виконуватися з точною метричною пульсацією та відчуттям стрімкого характеру (див. рис. 10).

Розробка створена в а-молл мінорі. Продовжує звучати тональність, в якій проводилася

Рис. 10. О. Іванько Концертино F-dur для флейти та фортепіано: заключна партія

побічна та заключна партії. Олександр Іванько знову змінює характер виконання твору, додаючи музичний термін *Sentino*, що в перекладі з італійської перекладається як «зворушливо, схвилювано» (Юцевич, 1977, с. 200).

Реприза Концертино F-dur для флейти та фортепіано повертає головну тональність твору. Ця частина твору викладена в досить зжатої формі. Закінчується кадансом наприкінці сполучної партії.

У доробку митця композиторської школи Чернігівського регіону України кінця XX – першої чверті XXI століть Олександра Іванька окрім Концертино для скрипки і флейти з фортепіано, є камерно-інструментальні твори для ансамблевого музикування з урізноманітненими варіантами його складу.

До таких творів можна віднести цикл п'єс «Монастирські візерунки», який складається з трьох творів: «Відлуння давнини» (Іванько, 2019, с. 1–8), (Іванько, 2020), «Світло крізь скло» (Іванько, 2019, с. 1–9), (Іванько, 2016), «Старовинні вітражі» (Іванько, 2019, с. 1–9).

Цикл був написаний композитором для інструментального тріо: баяна ROLAND FR-1X, цифрового піаніно CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E та GRAND PIANO.

У такому інструментальному складі існував родинний ансамбль, до складу якого входили композитор Олександр Іванько, дружина митця Людмила Іванько та їх молодша донька Олена Леус (Іванько) (див. рис. 11).

Ансамбль був досить популярним у Чернігівському регіоні з 2010 по червень 2022 р. і завжди радо зустрічався слухачами.

У 2020 році родиною було зроблено запис виконання твору «Відлуння давнини» (Іванько, 2020).

У 2022 році інструментальне тріо стало Лауреатом 1 ступеня на II Міжнародному конкурсі мистецтв «Новорічне диво» у м. Чернігові (див. рис. 12).

Цікавим за своїм складом є інструментальний твір під назвою «Містерія» (Іванько, 2016, с. 12), що написаний для двох цимбал, ударних та контрабасу (див. рис. 13).

Доробок створено у 2015 році на замовлення заслуженої діячки мистецтв, доцента Харків-

Рис. 11. Родинний ансамбль: Олександр Іванько, молодша донька Олена Леус (Іванько), дружина композитора Людмила Іванько

Рис. 12. Диплом лауреатів 1 ступеня інструментального тріо у складі Олександра Іванька, Олена Леус (Іванько), Людмили Іванько

ського Університету мистецтв імені І. Котляревського, фундаторки харківської цимбальної школи Костенко Олени Опанасівни (див. рис. 14), яка, до речі, є рідною тіткою дружини композитора.

Партитура та зручність прийомів виконання для цимбалістів узгоджувалися композитором Олександром Іваньком з Оленою Костенко під час приїзду відомої мисткині у м. Бахмач для зустрічі з рідними.

Невдовзі після створення «Містерії», композитор пише інструментальний твір під назвою «Фесрія» для труби та фортепіано та *Espressivo agitato* для скрипки, альту та фортепіано, проте рукописи двох доробків, нажаль, загублено. Втім, Олександр Іванько має намір відновити утрачені твори.

Характерною ознакою майже всіх доробків композитора є програмність. Варто згадати невеликі за розміром, але дуже місткі в сюжетному вимірі твори Олександра Іванька: «Вогні великого міста» (Іванько, 2006, с. 1–17), «Роздум для скрипки та фортепіано» (Іванько, 2016, с. 1–3), (Іванько, 2016), що присвячено пам'яті Миколи Івановича Фатюка, «Happy Birthday» (Іванько, 2020, с. 1–6), інструментальний твір, що урізноманітнений перекладами для різних складів ансамблю: для скрипки та фортепіано, а також для домри та баяна, «Сповідь» для двох скрипок та фортепіано (Іванько, 2016, с. 1–9), «Вокаліз» із «Сюїти у старовинному стилі» для двох фортепіано у перекладі для скрипки та фортепіано (Іванько, 2016, с. 1–3), «Пісня без слів» для труби та фортепіано (Іванько, 2017, с. 1–2), «Заметіль» для цимбал та фортепіано, «Концертна н'єса» для скрипки та фортепіано (Іванько, 2018, 1–13), «Сам удома» для баяна та фортепіано.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, нами доведено, що камерно-інструментальна музика, яка є однією зі складових регіонального музичного мисте-

The image displays a musical score for an instrumental piece titled «Містерія» (Mystery). The score is written for four parts: Dulcimer 1, Dulcimer 2, Percussion, and Acoustic Bass. The tempo is marked as *Molto ritmico*. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The Dulcimer parts are mostly rests. The Percussion part features a complex rhythmic pattern with accents and dynamic markings like *mp* and *mf*. The Acoustic Bass part provides a steady bass line. The score is presented in two systems, with the second system showing more detailed notation for the Dulcimer and Percussion parts.

Рис. 13. Інструментальний твір «Містерія» для двох цимбал, ударних та контрабасу

Рис. 14. Костенко Олена Опанасівна (18.01.1947–20.04.2021)

Доцент Харківського Університету мистецтв ім. І. П. Котляревського, фундаторка харківської цимбальної школи

цтва України, все частіше обговорюється в дискурсах мистецтвознавчих студій та вивчається науковцями.

Внаслідок наукової розвідки досліджено камерно-інструментальний доробок сучасного українського композитора Чернігівського регіону України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття Олександра Іванька, зроблено аналіз камерно-інструментальних творів митця: Скрипкового концерту *g-moll* та Концертино *F-dur* для флейти та фортепіано. Досліджено хронологію написання та історію створення митцем камерно-інструментальних творів для ансамблевого музикування. Актуалізовано інноваційні індивідуальні художні та формотворчі рішення композиторської техніки композитора Олександра

Іванька в аспекті інструментальної версійності. Встановлено, що досліджені твори сучасника композиторської школи Чернігівського регіону України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття формують новий погляд на камерно-інструментальний жанр, мають цікаві рішення мовно-стильової, змістовно-виражальної моделі побудови музичної тканини, тож мають не залишатися поза увагою мистецької спільноти.

Камерно-ансамблеві твори Олександра Іванька презентують індивідуальні рішення та риси єдності художнього задуму, інноваційної виразової мови, поєднання усталених правил минулого та сучасності і є високохудожніми творами, які мають звучати в репертуарі сучасних виконавців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Даценко В. П. Творча індивідуальність композитора в українському науковому дискурсі / *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2021. № 1. С. 173–179. URL: [https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3312/Даценко В.П. Творча.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3312/Даценко%20В.П.%20Творча.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (Дата звернення 21.07.2020).
2. Іванько О. П. «Відлуння давнини» з циклу «Монастирські візерунки». URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Відлуння-давнини.pdf> (дата звернення квітень 2019 р.).
3. Іванько О. П. «Відгуки старовини» з циклу «Монастирські візерунки» / Для баяна ROLAND FR-1X, Цифрового піаніно CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO // у виконанні інструментального тріо у складі О. Іванька, Л. Іванько, О. Леус. URL: <http://surl.li/ovlht> (дата звернення 16.12.2020 р.).
4. Іванько О. П. Вогні великого міста. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Вогні-великого-міста.pdf> (дата звернення 2006 р.).
5. Іванько О. П. Вокаліз із сюїти у старовинному стилі (для скрипки та фортепіано) URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/19Вокаліз-для-скрипки-и-ф-но.pdf> (дата звернення 19.08.2016 р.).
6. Іванько О. П. Композиторський сайт. URL: <https://ivankomusic.com/> (дата створення 2005 р.).
7. Іванько О. П. Концертино у старовинному стилі *d-moll* для скрипки та фортепіано. Присвята О. Шимко. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/14А.Іванько.Концертино-скрипка-d-moll.pdf> (дата звернення 14.08.2016 р.).
8. Іванько О. П. Концертино у старовинному стилі *d-moll* для флейти та фортепіано. URL: https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/15Концертино-для-флейты-ре-минор.mus_.pdf (дата звернення 15.08.2016 р.).
9. Іванько О. П. Концертино у старовинному стилі *e-moll* для скрипки та фортепіано. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/12Концертино.mus-флейта.pdf> (дата звернення 12.08.2016 р.).
10. Іванько О. П. Концертино у старовинному стилі *e-moll* для флейти та фортепіано. URL: https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/13Концертино-e-moll.mus_.pdf (дата звернення 13.08.2016 р.).
11. Іванько О. П. Концертино *F-dur* для флейти та фортепіано. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/Концертино-F-dur.pdf> (дата звернення серпень 2016 р.).
12. Іванько О. П. Концертна п'єса (для скрипки та фортепіано). URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Концертна-пєса.pdf> (дата звернення 2018 р.).
13. Іванько О. П. Містерія (для двох цимбал, ударних та контрабасу). URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/9Містеріяц.pdf> (дата звернення 09.08.2016 р.).
14. Іванько О. П. Пісня без слів (для труби та фортепіано) URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Пісня-без-слів.pdf> (дата звернення 2017 р.).
15. Іванько О. П. Роздум (для скрипки та фортепіано). URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/Роздум-2.pdf> (дата звернення 2016 р.).
16. Іванько О.П. Роздум (для скрипки та фортепіано) у виконанні камерного ансамблю у складі Оксани Шимко та Людмили Іванько. URL: <http://surl.li/ovqqt> (дата звернення 16 грудня 2020 р.).

17. Іванько О. П. «Світло крізь скло» з циклу «Монастирські візерунки» / Для баяна ROLAND FR-1X, Цифрового піаніно CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Світло-крізь-скло.pdf> (дата звернення квітень 2019 р.).
18. Іванько О. П. «Світло крізь скло» з циклу «Монастирські візерунки» / Для баяна ROLAND FR-1X, Цифрового піаніно CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO URL // У виконанні інструментального тріо у складі Олександра Іванька, Людмили Іванько, Олени Леус. URL: <http://surl.li/ovonp> (дата звернення 16 грудня 2016 р.).
19. Іванько О. П. Скрипковий концерт g-moll. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько.-Скрипковий-концерт-1.pdf> (дата звернення 2017 р.).
20. Іванько О. П. Сповідь (для двох скрипок та фортепіано) URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/100.Іванько.Сповідь.pdf> (дата звернення 10.08.2016 р.).
21. Іванько О. П. Старовинні вітражі (з циклу п'єс «Монастирські візерунки»). Для баяну ROLAND FR-1X, Цифрового піаніно CLAVINOVA YAMAHA CLP-675 DW/E, GRAND PIANO. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Ориг.Старовинні-вітражі.pdf> (дата звернення квітень 2019 р.).
22. Іванько О. П. Happy Birthday (для скрипки та фортепіано). URL: <http://surl.li/psaq1> (дата звернення лютий 2020 р.).
23. Кравченко А. Мізансценічні принципи моделювання простору ансамблевої комунікації в концертній і фестивалній практиці України кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 20, том 2. С. 43–48. URL : <https://dspu.edu.ua/sites/hsci/wp-content/uploads/2019/02/10-3.pdf> (дата звернення 30.08.2018)
24. Повзун Л. Міжнародні обрії української камералістики // *Українська музика: науковий часопис*. Львів: ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2016. Вип 2 (20). С. 123–127. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Ukrmuzyka_2016_2_19 (дата звернення 10.12.2015 р.).
25. Рукомойнікова О., Рябінін О. Камерна музика на шляху української народності / *Fine Art and Culture Studies*, 2023. №1. С. 99–104. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/979/904> (дата звернення 23.02.2023 р.).
26. Українська музична енциклопедія / ред. колегія Г. Скрипник, А. Калениченко, І. Сікорська. ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2008. 664 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Skrypnyk_Hanna/Ukrainska_muzyczna_entsyklopediia_Tom_2.pdf? (дата звернення 07.06.2004 р.).
27. Цепух І. О. Олександр Петрович Іванько – невідомі сторінки життя та творчості українського композитора романтичного постмодернізму / *Міжнародна монографія Musical art and linguistic thesaurus of world culture: Ukraine's experience : Scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. 324 р. Музичне мистецтво та лінгвістичний тезаурус світової культури: досвід України: Наукова монографія. Рига, Латвія : «Baltija Publishing»/Badalov O.P., Bobechko O./Yu., Dutchak V.H., Bodina-Diachok V., Bura M.Yu., Kundys R.Yu., Beluchko O.B., Saldan S.O., Makovetska I.G., Grechishkina N.F., Dushniy A.I., Zaets V.M., Zaets O.P., Karas H.V., Kostyuk N.O., Naumova O.A., Samoilenko O.I., Xia Ming, Tormakhova V.M., Fabryka-Prottska O.R., Yakymchuk O.M., Yamash Yu.V. // Цепух І.О. «Олександр Петрович Іванько – невідомі сторінки життя та творчості українського композитора романтичного постмодернізму» 2023. С. 265–286. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-293-7-16> (дата звернення 13.03.2023 р.).
28. Юцевич Ю. Словник музичних термінів. Київ 1977. «Музична Україна». Видання друге. 206 с. URL: <http://term.in.ua/>
29. Sadovenko S. Axiosphere of Folk Art Culture as a Factor of Ukrainians' Ethno-cultural Identity Saving (Аксіосфера народної художньої культури як чинник збереження етнокультурної ідентичності українців) // *European Humanities Studies: State and Society*: Міжнародне наукометричне фахове видання [nr] 1(I) (Poland-Ukraine) (Copernicus International, Biblioteka Narodowa (Polska), завершення нострифікації в SCOPUS). Краків, 2019. 282 s. S. 194–208. URL: <https://ehs.eeipsy.org/index.php/ehs/article/view/63/59> (дата звернення лютий 2019 р.).

REFERENCES:

1. Datsenko, V. P. (2020) Tvorchа individualnist kompozytora v ukrayinskomu naukovomu dyskursi [The creative individuality of the composer in the Ukrainian scientific discourse]. / *Visnyk Natsionalnoyi akademiyi kerivnykh kadriv kulury i mystetstv : nauk. zhurnal*. № 1. S. 173–179. [in Ukrainian]. URL: [https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3312/Даценко В.П. Творча.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3312/Даценко%20В.П.%20Творча.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (Data zvernennya 21.07.2020).

2. Ivanko, O. P. (2019). «Vidlunnya davnyuny» z tsyклу «Monastyrski vizerunky». [«Echoes of Antiquity» from the series «Monastery Patterns»]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Відлуння-давнини.pdf> (Data zvernennya kviten 2019).
3. Ivanko, O. P. (2020). «Vidhuky starovyny» z tsyклу «Monastyrski vizerunky». [«Recalls of antiquity» from the series «Monastic Patterns»] / Dlya bayana ROLAND FR-1X, Tsyfrovoho pianino CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO [For accordion ROLAND FR-1X, Digital piano CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO] // u vykonanni instrumentalnoho trio u skladi O. Ivanka, L. Ivanko, O. Leus. [performed by an instrumental trio consisting of O. Ivanko, L. Ivanko, O. Leus. in Ukrainian]. URL: <http://surl.li/ovlht> (Data zvernennya 16.12.2020 r).
4. Ivanko, O. P. (2006). Vohni velykoho mista. [Lights of the big city] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Вогні-великого-міста.pdf> (Data zvernennya 2006 r).
5. Ivanko, O. P. (2016). Vokaliz iz syuyity u starovynnomu styli (dlya skrypky ta fortepiano). [Vocalization from a suite in the old style (for violin and piano)] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/19Вокаліз-для-скрипки-и-ф-но.pdf> (Data zvernennya 19.08.2016 r).
6. Ivanko, O. P. (2005). Kompozytorskyu sayt. [Composer's site] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/> (Data zvernennya 2005 r).
7. Ivanko, O. P. (2016). Kontsertyno u starovynnomu styli d-moll dlya skrypky ta fortepiano. Prysvyata O. Shymko. [Concertino in old style d-moll for violin and piano. Dedicated to O. Shimko] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/14А.Іванько.Концертино-скрипка-d-moll.pdf> (Data zvernennya 14.08.2016 r).
8. Ivanko, O. P. (2016). Kontsertyno u starovynnomu styli d-moll dlya fleyty ta fortepiano. [Concertino in old style d-moll for flute and piano]. URL: https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/15Концертино-для-флейты-ре-минор.mus_.pdf (Data zvernennya 15.08.2016 r).
9. Ivanko, O. P. (2016). Kontsertyno u starovynnomu styli e-moll dlya skrypky ta fortepiano. [Concertino in the old style of e-moll for violin and piano]. [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/12Концертино.mus-флейта.pdf> (Data zvernennya 12.08.2016 r).
10. Ivanko, O. P. (2016). Kontsertyno u starovynnomu styli e-moll dlya fleyty ta fortepiano. [Concertino in the old E-moll style for flute and piano] [in Ukrainian]. URL: https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/13Концертино-e-moll.mus_.pdf (Data zvernennya 13.08.2016 r).
11. Ivanko, O. P. (2016). Kontsertyno F-dur dlya fleyty ta fortepiano. [Concertino F-dur for flute and piano] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/Концертино-F-dur.pdf> (Data zvernennya 08.2016 r).
12. Ivanko, O. P. (2018). Kontsertna pyesa (dlya skrypky ta fortepiano). [Concert piece (for violin and piano)] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Концертна-песа.pdf> (Data zvernennya 16.12.2018 r).
13. Ivanko, O. P. (2020). Misteriya (dlya dvokh tsymbal, udarnykh ta kontrabasu). [Mystery (for two cymbals, drums and double bass)] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2016/08/9Містеріяц.pdf> (Data zvernennya 16.12.2020 r).
14. Ivanko, O. P. (2020). Pisnya bez sliv (dlya truby ta fortepiano). [Song without words (for trumpet and piano)] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько-Пісня-без-слів.pdf> (Data zvernennya 16.12.2020 r).
15. Ivanko, O. P. (2016). Rozdum (dlya skrypky ta fortepiano). [Reflection (for violin and piano)] URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/Роздум-2.pdf> (Data zvernennya 2016 r).
16. Ivanko, O. P. (2016). Rozdum (dlya skrypky ta fortepiano) u vykonanni kamernoho ansamblyu u skladi Oksany Shymko ta Lyudmyly Ivanko. [Reflection (for violin and piano) performed by a chamber ensemble consisting of Oksana Shimko and Lyudmila Ivanko] [in Ukrainian]. URL: <http://surl.li/ovqrt> (Data zvernennya 16.12.2016 r).
17. Ivanko, O. P. (2019). «Svitlo kriz sklo» z tsyклу «Monastyrski vizerunky» / Dlya bayana ROLAND FR-1X, Tsyfrovoho pianino CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO URL. [«Light through the glass» from the series «Monastery Patterns» / For ROLAND FR-1X accordion, CLAVINOVA YAMAHA CLP Digital Piano – 675 DW/E, GRAND PIANO URL]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Світло-крізь-скло.pdf> (Data zvernennya 04.2019 r).
18. Ivanko, O. P. (2020). «Svitlo kriz sklo» z tsyклу «Monastyrski vizerunky» / Dlya bayana ROLAND FR-1X, Tsyfrovoho pianino CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO URL // u vykonanni instrumentalnoho trio u skladi Oleksandra Ivanka, Lyudmyly Ivanko, Oleny Leus. [O. P. Ivanko «Light through the glass» from the cycle «Monastic Patterns» / For accordion ROLAND FR-1X, Digital piano CLAVINOVA YAMAHA CLP – 675 DW/E, GRAND PIANO URL // performed by an instrumental trio consisting of Oleksandr Ivanko, Lyudmila Ivanko, Elena Leus.] [in Ukrainian]. URL: <http://surl.li/ovonp> (Data zvernennya 16.12.2020 r).
19. Ivanko, O. P. (2017). Skrypkovyy kontsert g-moll. [Ivanko O. P. Violin concerto in g-moll] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2024/01/О.Іванько.-Скрипковий-концерт-1.pdf> (Data zvernennya 2017 r).

20. Ivanko, O. P. (2016). Spovid (dlya dvokh skrypok ta fortepiano). [Confession (for two violins and piano)] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wpcontent/uploads/2016/08/100.Іванько.Сповідь.pdf> (Data zvernennya 10.08.2016 r).
21. Ivanko, O. P. (2019). Starovynni vitrazhi (z tsykladu pyes «Monastyrski vizerunky»). Dlya bayanu ROLAND FR-1X, Tsyfrovoho pianino CLAVINOVA YAMAHA CLP-675 DW/E, GRAND PIANO. [Ivanko O. P. Ancient stained-glass windows (from the cycle of plays «Monastery Patterns»). For ROLAND FR-1X accordion, CLAVINOVA digital piano YAMAHA CLP-675 DW/E, GRAND PIANO] [in Ukrainian]. URL: <https://ivankomusic.com/wp-content/uploads/2019/04/Ориг.Старовинні-вітражі.pdf> (Data zvernennya kviten 2019 r).
22. Ivanko, O. P. (2020). Happy Birthday (dlya skrypky ta fortepiano). [Happy Birthday (for violin and piano)] [in Ukrainian]. URL: <http://surl.li/pcaql> (Data zvernennya lyuty 2020 r).
23. Kravchenko, A. (2018). Mizanstsенichni pryntsyпы modelyuvannya prostoru ansamblevoyi komunikatsiyi v kontsertniy i festyvalniy praktytsi Ukrayiny kintsya XX – pochatku XXI stolit. [Mise-en-scenic principles of modeling the space of ensemble communication in concert and festival practice of Ukraine at the end of the 20th – beginning of the 21st centuries]. Aktualni pytannya humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka / [redaktery-uporyadnyky V. Il'nyts'kyi, A. Dushnyi, I. Zymomyra]. Drohobych: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». Vyp. 20, tom 2, S. 43–48 [in Ukrainian]. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/20_2018/part_2/20-2_2018.pdf (Data zvernennya 30.08.2018 r).
24. Povzun, L. (2015). Mizhnarodni obriyi ukrayinskoyi kameralistyky [International horizons of Ukrainian chamber music] // Ukrayinska muzyka: naukovyy chasopys. Lviv: LNMA imeni M. V. Lysenka. Vyp 2 (20). S. 123–127 [in Ukrainian]. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Ukr-muzyka_2016_2_19 (Data zvernennya 10.12.2015 r).
25. Rukomoynikova, O., Ryabinin, (2023). O. Kamerna muzyka na shlyakhu ukrayinskoyi narodnosti [Chamber music on the path of the Ukrainian nation] / Fine Art and Culture Studies. № 1, S. 99–104 [in Ukrainian]. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/979/904> (Data zvernennya 23.02.2023 r).
26. Ukrayinska muzychna entsyklopediya (2008) [Ukrainian musical encyclopedia] / red. kolehiya H. Skrypnyk, A. Kalenychenko, I. Sikorska; In-t mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologiyi im. M. T. Rylskoho NAN Ukrayiny. Kyiv, 2008. 664 s. [Institute of Art History, Folklore and Ethnology named after M. T. Rylsky National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv, 664 p.]. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Skrypnyk_Hanna/Ukrainska_muzychna_entsyklopediia_Tom_2.pdf? (Data zvernennya 07.06.2004 r).
27. Tsepukh, I. O. (2023). Oleksandr Petrovych Ivanko – nevidomi storinky zhyttya ta tvorchosti ukrayinskoho kompozytora romantychnoho postmodernizmu. [Oleksandr Petrovych Ivanko – unknown pages of the life and work of the Ukrainian composer of romantic postmodernism] / Mizhnarodna monohrafiya Musical art and linguistic thesaurus of world culture: Ukraine's experience : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. 324 p. Muzychne mystetstvo ta linhvistychnyy tezaurus svitovoyi kultury: dosvid Ukrayiny: Naukova monohrafiya. Ryha, Latvija : «Baltija Publishing»/Badalov O.P., Bobechko O/Yu., Dutchak V.H., Bodina-Diachok V., Bura M.Yu., Kundys R. Yu., Beluchko O. B., Saldan S. O., Makovetska I. G., Grechishkina N. F., Dushnyi A. I., Zaets V. M., Zaets O. P., Karas H. V., Kostyuk N. O., Naumova O. A., Samoilenko O. I., Xia Ming, Tormakhova V. M., Fabryka-Protka O. R., Yakymchuk O. M., Yamash Yu. V. // Tsepukh I. O. «Oleksandr Petrovych Ivanko – nevidomi storinky zhyttya ta tvorchosti ukrayinskoho kompozytora romantychnoho postmodernizmu» 2023. S. 265–286. [International monograph Musical art and linguistic thesaurus of world culture: Ukraine's experience : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 324 p. Musical art and the linguistic thesaurus of world culture: the experience of Ukraine: Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing»]. URL : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-293-7-16> (Data zvernennya 13.03.2023 r).
28. Yutsevych, YU. (1977). Slovyk muzychnykh terminiv. [Dictionary of musical terms.] / Kyiv. «Muzychna Ukrayina». Vydannya druhe. 206 s. [«Musical Ukraine» The second edition. 206 p.]. URL : <http://term.in.ua/>
29. Sadovenko, S. (2019). Axiosphere of Folk Art Culture as a Factor of Ukrainians Ethno-cultural Identity Saving (Aksiosfera narodnoyi khudozhn'oyi kul'tury yak chynnyk zberezheniya etnokulturnoyi identychnosti ukrayintsiv) // European Humanities Studies: State and Society: Mizhnarodne naukometrychne fakhove vydannya [nr] 1(I) (Poland-Ukraine) (Copernicus International, Biblioteka Narodova (Polska), zavershennya nostryfikatsiyi v SCOPUS). Krakiv. 282 s. S. 194–208. URL: <https://ehs.eeipsy.org/index.php/ehs/article/view/63/59> (Data zvernennya 02.2019 r).